

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

LAPE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

Mikä ihmeen perhekeskustoimintamalli? - työkirja

SAATTEEKSI

Mikä ihmeen perhekeskustoimintamalli?

- työkirja on tarkoitettu kunnille perhekeskustoimintamallin käyttöönoton tueksi. Työkirjan on laatinut Pohjois-Savon LAPE ohjelma YHDESSÄ! Sen sisältö pohjautuu Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisiin LAPE-linjakuihin ja ohjeisiin. Sisällön tuottamisessa on hyödynnetty YHDESSÄ! -ohjelman työpajoissa, työryhmissä ja seminaareissa koottua aineistoa. Työkirjan tukena on sähköinen työkalupakki, josta löytyy konkreettisia työkaluja ja materiaalia tehtävien toteuttamisen tueksi. Työkirja ja työkalupakki löytyvät sähköisessä muodossa osoitteesta:

www.lapepohjoissavo.fi/ammattilaisille.html

Työkirjassa on kuvattu lyhyesti jokaisen perhekeskustoimintamallin tehtävän sisältö, valmistelun tavoite ja kriteerit tehtävien toteuttamiseksi. Työkirja ohjaa kuntien toimijoita yhdessä arvioimaan ja päivittämään nykyisiä toimintamallejaan ja -käytäntöjään perhekeskustoimintamallin tehtävien toteuttamiseksi.

Perhekeskustoimintamallin käyttöönoton valmistelussa tulee ottaa huomioon kunnan ja alueen sivistyspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, järjestöjen ja seurakuntien palvelut, yksityiset palvelut sekä vapaaehtoistyö. Suositamme, että työskentelystä vastaavat kuntien LAPE -työryhmät yhdessä kuntien HYTE -työryhmien kanssa. Olisi myös tärkeää, että valmistelu-

työssä huomioidaan integraatio kunnan hyvinvointikertomukseen ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Perhekeskustoimintamalli otetaan käyttöön kaikissa maakunnissa. Tarkoituksena on varmistaa kaikkien lasten, nuorten ja perheiden hyvä ja turvallinen arki yhteensovittamalla kunnassa ja alueella toimivat palvelut ja kohtauspaikat toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Perhekeskustoimintamallin käyttöönottoa ohjaa hallituksen kärkihanke Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (LAPE), jonka tehtävänä on käynnistää lasten, nuorten ja perheiden palvelujen uudistaminen koko maassa. LAPE muutosohjelmaa johtavat Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ohjelman toimeenpanon tuesta vastaa valtakunnallisesti Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Pohjois-Savon maakunnassa YHDESSÄ! -ohjelma.

*Minna Rytkönen
Muutosagentti, Lapsi- ja
perhepalveluiden muutosohjelma
(LAPE)*

Sisällysluettelo

1 Perhekeskustoimintamalli ja sen tavoitteet	4
2 Ohjeet työkirjan täyttämiseen	5
3.1 Lapsen oikeudet, etu ja osallisuus	6
3.2 Hyvinvoinnin tähti yhteisenä viitekehyksenä.	7
3.3 Monitoimijainen työskentely ja arviointi	8
4 Perhekeskustoimintamallin tehtävät	10
4.1 Edistää lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia sekä lapsen kas- vua	11
4.2. Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta.	12
4.3 Ottaa huomioon lasten ja perheiden moninaisuuden ja monikulttuu- risuuden.	13
4.4 Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa	14
4.5 Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen	15
4.6 Ehkäisee lähisuhkeväkivaltaa.	16
4.7. Toimii yhteisöllisenä kohtaamispaikkana.	17
5 Kuntien ketterät kokeilut.	18
6 Lisätietoa	19

1 Perhekeskustoimintamalli ja sen tavoitteet

Perhekeskustoimintamallilla tarkoitetaan verkostomaisesti rakentuvaa **yhteensovittettua lähipalvelujen kokonaisuutta**. Toimintamalli muodostaa **rakenteen** ja tarjoaa **yhtenäiset toimintakäytännöt** koko lapsi- ja perhepalvelujen toiminnan yhteensovittamiseksi. Se mahdollistaa ammattilaisten ja muiden toimijoiden osaamisen yhdistämisen lasten ja perheiden tueksi. Toimintamallin lähtökohtana on, että jokainen lapsi ja perhe saa tarvitsevansa tuen ja avun varhain, ensimmäisestä yhteydenotosta alkaen. Sen sisällöllisinä painopistealueina ovat erityisesti vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, eroauttaminen ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy sekä maahanmuuttajaperheiden erityistarpeiden huomioiminen.

Lasten ja perheiden palvelujen verkosto kattaa

- kaikille lapsille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät palvelut
- varhaisen tuen ja hoidon palvelut
- kohtaamispaikat

Verkostoon kuuluvat kaikki kunnan, tulevan maakunnan ja yksityisten tuottamat sivistys- ja sotepalvelut sekä järjestöjen ja seurakuntien palvelut.

Perhekeskustoimintamallin ydinlähtökohdat ovat

- lapsen oikeudet ja lapsen edun ensisijaisuus
- lasten ja perheiden osallisuus
- perheiden monimuotoisuuden huomioiminen
- voimavarojen vahvistaminen

Toimintaperiaatteena on, että **palvelut ovat saatavilla helposti lähellä**, jalkautuvina, lasten ja nuorten **omassa oppimis- ja kehitysympäristössä** kuten kotona, päiväkodeissa, kouluissa ja kohtaamispaikoissa. Tarvittava **apu ja tuki ohjataan perheen tueksi**. Toimijat kutsutaan koolle sinne, missä huoli on herännyt ja tarve kokonaistilanteen kartoittamiseen ja tukeen on ilmennyt. Näin vältetään asiakkaiden ohjaaminen palvelusta toiseen. Useampia palveluja samanaikaisesti tarvitsevalle **perheelle nimetään oma työntekijä**. Hänen tehtävänäään on huolehtia tuen kokonaisuuden koordinoinnista perheelle.

Perhekeskustoimintamallissa **pääpaino on alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä** hyvinvoinnin edistämisessä ja palvelujen kehittämisessä. Perhekeskustoimintamalli ulottuu kuitenkin joustavasti yli 18-vuotiaiden nuorten ja heidän per-

heidensä palveluihin, mm. kuntien nuorisotyön, et-sivän nuorisotyön sekä Ohjaamo -toiminnan kautta. Tärkeintä on varmistaa palvelujen eheys ja jatkuvuus.

Perhekeskustoimintamallin käyttöönotto **muuttaa toimintakulttuuria entisestään lapsi- ja perhelähtöisemmäksi**. Se selkeyttää ja yhdenmukaistaa toimintakäytäntöjä, vähentää päällekkäistä työtä ja edistää resurssien tehokasta hyödyntämistä. Perhekeskustoimintamallin käyttöönotto siirtää painopistettä erityispalveluista varhaiseen tukeen ja tuo näin myös kustannussäästöjä. Perhekeskustoimintamallia edistetään maakuntaudistuksen rinnalla, mutta siitä riippumatta.

Odotetut muutokset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnissa vuoteen 2025 mennessä

- lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaisuus on lisääntynyt, eriarvoisuus vähentynyt sekä erilaisuus ja monimuotoisuus on opittu ottamaan huomioon
- lasten, nuorten ja perheiden omat voimavarat, elämänhallinta, autetuksi tulemisen sekä osallisuuden ja kohdatuksi tulemisen kokemukset ovat vahvistuneet.

Tuloksia voidaan mitata mm. seuraavilla indikaattoreilla:

- Lasten/nuorten ja vanhempien välinen vuorovaikutus on parantunut
- Lasten ja nuorten yksinäisyys on vähentynyt
- Jokaisella lapsella on vähintään yksi turvallinen ja pysyvä aikuissuhde
- Koulutuksen keskeytyminen on vähentynyt (sekä perusopetuksessa että toisen asteen koulutuksessa)
- Lasten ja nuorten kiinnittyminen kouluun on vahvistunut
- Lasten ja nuorten kokemus väkivallasta on vähentynyt
- Ehdollisen tuomion saaneiden, valvonnassa olevien nuorten määrä on vähentynyt.
- Vanhempien päihde- ja mielenterveysongelmien aiheuttamat haitat lapsille ovat vähentyneet
- Vanhempien erojen aiheuttamat haitat lapsille ovat vähentyneet
- Lasten, nuorten ja vanhempien kokemus osallisuudesta palveluissa (varhaiskasvatus, koulu, lastensuojelu, terveys- ja kuntoutuspalvelut jne.) on parantunut
- Lasten, nuorten ja perheiden kokemus palvelujärjestelmän toimivuudesta on parantunut.

2 Ohjeet työkirjan täyttämiseen

Mikä ihmeen perhekeskustoimintamalli –työkirja on koottu kuntien työskentelyn tueksi. Työkirja on tarkoitettu kuntien LAPE –työryhmille yhteisen pohdinnan, keskustelun, työskentelyn ja arvioinnin pohjaksi. Suositamme, että työskentelyssä ovat mukana myös kuntien HYTE –työryhmät.

Työskentelyn tavoitteena on muodostaa yhteistä ymmärrystä siitä, millaisista **palveluista ja toiminnoista** perhekeskustoimintamalli rakentuu ja ketä **toimijoita** perhekeskustoimintamalli koskettaa. Samalla kartoitetaan kunnassa jo olemassa olevat palvelut sekä arvioidaan niiden toteutuminen ja toimivuus. Työkirja ohjaa päivittämään nykyisiä käytäntöjä ja tarvittaessa kehittämään ja kokeilemaan uusia toimintakäytäntöjä ja -malleja.

Työkirjaan on koottu kaikki perhekeskustoimintamalliin kuuluvat tehtäväkokonaisuudet. Jokaisen tehtäväkokonaisuuden alussa on lyhyt kuvaus siitä, mitä tehtävällä tarkoitetaan ja mikä sen tavoite on. Työryhmiä kannustetaan tarkastelemaan kutakin tehtävääluetta yhtenä kokonaisuutena, jotta tunnistetaan

- päällekkäiset toiminnot ja katvealueet,
- yhteisen tekemisen ja osaamisen yhdistämisen paikat sekä
- yhteisten toimintakäytäntöjen kehittämistarpeet

Jokainen kokonaisuus on pilkottu osatehtäviksi. Osatehtävissä kuvataan, mitä valmistelussa tulee huomioida, jotta perhekeskustoimintamallin mukaiset tavoitteet toteutuvat. Taulukoissa kuvatut osatehtävät on jäsennetty seuraavasti:

- **tunnistetaan** tehtävään kuuluvat palvelut ja keskeiset toimijat sekä heidän roolinsa osana kokonaisuutta,
- **määritellään** tehtäväkokonaisuuteen liittyvät toimintakäytännöt ja niiden toteutuminen, sekä
- **sovitaan**, miten toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan.

Osatehtäviä voidaan arvioida asteikolla 1-5. Arvioinnin tarkoituksena on auttaa työryhmiä tarkastelemaan asioiden nykytilaa sekä pohtimaan, millaisia kehittämistarpeita osatehtäviin liittyy. Jokainen kunta määrittelee itse oman tavoitetasonsa ja tarvittavat toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Kunnat voivat vapaasti priorisoida – mikä on tärkeintä toteuttaa ensin ja mitkä asiat voidaan saattaa kuntoon myöhemmin.

Työkirjan tueksi kootaan syksyn 2018 aikana sähköinen työkalupakki, josta löytyy konkreettisia työkaluja ja materiaalia tehtävien toteuttamisen tueksi. Työkalupakki on täydentyvä ja se löytyy osoitteesta: www.lapepohjoissavo.fi/ammattilaisille.html

3.1 Lapsen oikeudet, etu ja osallisuus

Yhteisen työskentelyn lähtökohtana on lapsen oikeudet ja lapsen etu. Työntekijät toimivat lapsenoikeusperustaisesti ja huomioivat lapsen edun kaikessa toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa sekä päätöksenteossa (lapsivaikutusten arviointi). Keskeistä on, että lapsen oma näkemys, kokemus sekä mielipide tulevat huomioiduksi kaikessa häntä koskevassa toiminnassa. Perhekeskustoimintamallin mukainen toiminta mahdollistaa lasten osallistumisen myös toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin

yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa. Työntekijät hyödyntävät monipuolisesti lapsen osallisuuden mahdollistavia työvälineitä ja -menetelmiä.

Tavoitteena on, että lapsen oikeudet ja etu ohjaavat toimintaa ja päätöksentekoa kaikissa perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa. Lasten osallisuus huomioidaan ja sitä edistetään niin lapsikohtaisessa kuin lapsiryhmiä koskevassa toiminnassa.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3 = kohtuullisesti 4 = hyvin 5 = erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu lapsen oikeudet ja sitouduttu toimimaan lapsen oikeuksien mukaisesti					
Huolehditaan, että työntekijöillä on riittävästi osaamista lapsen oikeuksista ja toimintaa ohjaavasta lainsäädännöstä					
Perhekeskustoimintamallin verkostoon kuuluvissa palveluissa ja toiminnoissa huomioidaan lapsen/lapsiryhmän etu					
Päätöksenteossa hyödynnetään systemaattisesti lapsivaikutusten arviointia					
Sovitaan, miten lasten osallisuutta tuetaan arjen eri toimintaympäristöissä (mm. perhe, päivähoito, koulu, harrastus- ja kerhotoiminta, vertaisryhmät, avoimet kohtaamispaikat)					
Käytössä on työvälineitä ja menetelmiä, joita hyödynnetään säännöllisesti lapsen kohtaamiseen, kuulemiseen ja mielipiteen selvittämiseen hänen omassa asiassaan					
Huolehditaan, että työntekijöillä on riittävästi osaamista osallisuudesta ja sitä edistävästä työvälineistä ja menetelmistä					
Sovitaan, miten lapset voivat olla osallisina heille suunnattujen palvelujen ja ammattikäytäntöjen suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa (mm. asiakaspalautteet, kokemusasiantuntijatoiminta, yhteistutkiminen, yhteistoiminnallinen kehittäminen)					
Lapsista koottua hyvinvointitietoa hyödynnetään systemaattisesti osana päätöksentekoa (mm. kouluterveyskysely, nuorisobarometri)					
Sovitaan, miten lasten osallisuus toteutuu osana päätöksentekoa (mm. lapsivaikutusten arvioinnin prosessissa, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa)					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

3.2 Hyvinvoinnin tähti yhteisenä viitekehysenä

Hyvinvoinnin tähti on perhekeskustoimintamallin mukaista toimintaa ohjaava yhteinen viitekehys. Hyvinvoinnin tähti on tarkoitettu työvälineeksi ja hyödynnettäväksi kaikille, jotka työskentelevät lasten ja perheiden parissa. Se ohjaa sekä työntekijää, että lasta, nuorta tai perhettä itseään kokonaisvaltaisesti tarkastelemaan omaa elämäntilannettaan ja arkeaan. Lähtökohtana on, että kaikki verkoston toimijat sitoutuvat sen käyttöön. Tavoitteena on, että lapsen ja perheen tilanne tulee aina huomioiduksi kokonaisvaltaisesti.

Hyvinvoinnin tähden sakaroihin on koottu arviointia tukevia teemoja kahdesta näkökulmasta:

1) Tummansinisen kolmion kärjet nostavat **esiin lapsen oman kokemusmaailman** ja niitä asioita, joita on tärkeää kysyä lapselta itseltään, hänen näkökulmas-

taan ja ottaa näin saatu tieto työskentelyn lähtökohdaksi. Näitä teemoja ovat lapsen käsitys itsestään (minäkuva), lapsen kokemus ihmissuhteista ja turvallisuudesta sekä lapsen kokemus perheestä, päiväkodista, koulusta, vapaa-ajasta ja ystävistä (arki, toimijuus ja toimintakyky).

2) Vaaleansinisen kolmion kärjet jäsentävät ammattilaisille **lapsen hyvinvoinnin rakentumisen osaluveja** ja nostavat esille asioita, joita **koko perheen osalta** on hyvä tarkastella. Näitä teemoja ovat lapsen terveyteen, kasvuun ja kehitykseen liittyvät tekijät, vanhempana toimimiseen ja vanhempi-lapsi-suhteeseen liittyvät tekijät sekä sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvät perhe- ja ympäristötekijät. Hyvinvoinnin tähti on tarkemmin kuvattu Erityis- ja vaativan tason palvelujen työapajaprosessit ja raportit THL: työpaperissa 26/2017.

Kuva 1. Hyvinvoinnin tähti

3.3 Monitoimijainen työskentely ja arviointi

Perhekeskustoimintamallissa ammattilaisten työtä ohjaavana lähtökohtana on monitoimijaisuus. Monitoimijuudella tarkoitetaan asiakkaan ja työntekijän välillä jaettua toimijuutta ja osallisuuden toteutumista. Monitoimijainen työskentely ohjaa toimijat työskentelemään yhdessä lapsen ja perheen kanssa, lapsi- ja perhelähtöisesti heidän voimavarojaan ja osallisuuttaan vahvistavalla tavalla. Monitoimijaisessa työskentelyssä asiantuntijatiedon rinnalla on aina myös "asiaa tunteva" tieto eli asiakkaan kokemustieto. Monitoimijuus tuottaa sellaista osaamista ja tietoa, mitä kukaan yksittäinen toimija ei voi tavoittaa tai tuottaa.

Monitoimijainen työskentely- ja arviointimalli **konkretisoi palvelujen yhteensovittamisen käytännössä**. Se tulee ottaa käyttöön kaikissa lapsille, nuorille ja perheille tarjottavissa palveluissa. Se on tarkoitettu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelujen, varhaisen tuen sekä erityis- ja vaativan tason yhteiseksi toiminta- ja arviointimalliksi (Kuva 3). Monitoimijaisen arvioinnin tukena toimii "Hyvinvoinnin tähti" (Kuva 2). Se auttaa työntekijää ja asiakasta yhdessä jäsentämään lapsen ja perheen tilanteen kokonaisvaltaisesti, lapsen omaa näkemystä ja kokemusta kunnioittaen.

Kuva 2. Monitoimijaisen arviointi eri palvelutasoilla

Monitoimijaista arviointia toteutetaan kaikkien lasten ja perheiden kanssa esimerkiksi neuvolan ja kouluterveydenhuollon ikäkausitarkastuksissa tai laadittaessa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Tällöin monitoimijainen työskentely toteutuu yksinkertaisimmillaan lapsen ja perheen sekä työntekijän välisessä kohtauksessa. Kun lapsen tai perheen arjessa herää tuen tarpeita, on työntekijän tärkeä kysyä itseltään: ”Onko tilanne minun ja asiakkaan keinoin yhdessä ratkaistavissa vai tarvitaanko tilanteen arvioimiseksi tai ratkaisemiseksi myös muuta osaamista tai työkaluja? Ja, ketä voisin tai voisimme konsultoida?”

Monitoimijaisen työskentelyn ja arvioinnin merkitys korostuu, kun työntekijä tunnistaa tarpeen yhdistää asiakkaan tilanteen ja hänen kanssaan tehtävän työskentelyn tueksi laajempaa osaamista. Työntekijä voi kutsua perheen kanssa yhteiseen neuvonpitoon työparin tai useamman toimijan. Tavoitteena voi olla laaja-alaisempi lapsen ja perheen tilanteen ja tuen tarpeen kartoittaminen ja yhteisen asiakassuunnitelman laatiminen. Tilanteesta riippuen työskentelyyn kutsutaan ennaltaehkäisevän, varhaisen tuen tai erityistason osaamista. Tavoitteena on, että lapsen ja perheen kanssa tilanne arvioidaan kerralla ja riittävällä osaamisella, jotta oikea-aikainen sopiva tuki löytyy. Näin lapsi ja perhe voi välttyä palvelusta toiseen pompottelulta ja erillisiltä arvioinneilta.

Monitoimijaisen työskentelyn elementit on koottu työvälineeksi (Kuva 4). Työskentelyn ydin on **kohtaaminen**, jossa toteutuvat luottamus, turvallisuus, voimaantuminen ja kuulluksi tuleminen. Lapselle ja nuorelle palvelut ovat ihmisiä, joten hyvän kohtaamisen kautta lapsi ja nuori voivat luottaa työntekijäänsä, sitoutua tukeen ja ottaa apua vastaan.

Asenne on hyvän kohtaamisen edellytys. Työntekijältä, mutta myös asiakkaalta, vaaditaan halua ja ymmärrystä toimia monitoimijaisesti. Työntekijän vastuulla on varmistaa, että kaikki toimijat jakavat ymmärryksen siitä, mitä ollaan tekemässä ja miksi. Tämä on edellytys, että kaikki toimivat yhdenmukaisesti samaan suuntaan.

Monitoimijuutta tukevia **työkaluja** käyttöönotettavaksi ovat Hyvinvoinnin tähti, kutsukäytäntö, voimaannuttava arviointi ja yhteinen asiakassuunnitelma. Arvioinnissa voi hyödyntää esimerkiksi voimavaroja esille nostavia haastattelutekniikoita tai arviointilomakkeita. Työskentelyssä korostetaan myös ratkaisukeskeisyyttä. Työskentelyn arviointi tarkoittaa jokaisen toimijan omaa ja yhteistä arviointia, miten on onnistuttu.

Rakenteet tukevat monitoimijaisen yhteistyön ja arvioinnin toteuttamista. Yhdyshenkilön nimeäminen on tärkeää, jos perheen tukena on useampia toimijoita. Jotta pystytään siirtymään pois-lähetämisestä kutsun kulttuuriin, tarvitaan käyttöön rakenteeksi osaamisen/resurssien ohjaamisen malli ja palveluohjauksen malli. Monitoimijainen työskentely mahdollistuu, **kun toimijat ymmärtävät ja osaavat periaatteet, johtotaso toimii monitoimijaisen periaatteiden mukaan ja tukee työntekijöitä työskentelyssä**. Soveltuvat tietojärjestelmät ja tilat ovat tärkeitä monitoimijuutta tukevia ja helpottavia tekijöitä.

Kuva 3. Monitoimijaisen työskentelyn elementit

4 Perhekeskustoimintamallin tehtävät

Perhekeskustoimintamallissa painopisteenä on lasten, nuorten ja perheiden hyvä arki, hyvinvointia edistävä toiminta sekä varhainen tuki. Perhekeskustoimintamalliin kuuluvat **tehtävät muodostuvat seitsemästä kokonaisuudesta** (Kuva 4). Tehtävät on linjattu valtakunnallisesti ja niiden tarkoituksena on vastata kaikkien lapsiperheiden tarpeisiin yhdenvertaisesti kaikkialla Suomessa.

Perhekeskustoimintamallin keskeisenä tehtävänä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki ja hoito. Erityisesti siinä halutaan korostaa vanhemmuuden ja parisuhteen tukea, eroauttamista ja turvallisia ihmissuhteita. Kohtaamispaikkatoiminnalla vahvistetaan perheiden hyvinvointia tuemalla yhteisöllisyyden, vertaisuuden ja osallisuuden mahdollisuuksia. Kaikissa palveluissa ja toiminnoissa huomioidaan perheiden monimuotoisuus ja monikulttuurisuus sekä perheiden erilaiset tarpeet.

Perhekeskustoimintamallin 7 tehtävää

Kuva 4. Perhekeskustoimintamallin tehtävät

4.1 Edistää lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia sekä lapsen kasvua

Perhekeskustoimintamallissa kaikkien toimijoiden ydintehtävä on lapsen ja koko perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä huomioidaan lapsen, vanhempien ja perheen kehitykseen, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät ulottuvuudet, sekä ihmissuhteiden ja arjen ympäristöjen merkitys. Toiminta perustuu kunnassa tai alueella tunnistettuihin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueisiin, tutkittuun tietoon vahvuuksista ja riskeistä sekä asiakkaan kokemustietoon.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien perustehtävä ja sitä toteutetaan tavoitteellisesti yhdessä kunnan sivistys-, sosiaali- ja terveystoimen, järjestöjen sekä seurakuntien kanssa.

Tavoitteena on, että perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa on yhteisesti jaettu käsitys lapsen hyvinvoinnin osatekijöistä. Palveluissa on yhteisesti sovittu toimintakäytännöistä ja -malleista, työnjaosta ja yhteistyöstä lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3= kohtuullisesti 4 = hyvin 5= erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu kunnan (alueen) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet ja konkreettiset tavoitteet (hyvinvointisuunnitelma, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, muu alueellinen hyvinvointitieto)					
On tunnistettu eri toimijoiden yhteisen työn merkitys kunnan ja alueen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä ja hyvinvointivajeiden korjaamisessa					
Sovitaan tavoitteita tukevista toimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta sekä yhteistyöstä eri palveluissa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (sivistys, sote, hyte, järjestöt, srk, huomioiden myös kohtaamispaikkatoiminta)					
On käytössä yksilö- ja ryhmämuotoisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työvälineitä ja menetelmiä, ml. taide- ja kulttuuriperustaiset menetelmät					
On käytössä omahoitoa tukevia työvälineitä ja menetelmiä, joilla lapsia ja perheitä autetaan arvioimaan ja edistämään omaa terveyttä ja hyvinvointia					
On sovittu indikaattorit, millä lasten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä seurataan raskausajasta lähtien					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.2 Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta

Perhekeskustoimintamalli varmistaa varhaisen tuen toteutumisen siten, että lapset ja vanhemmat saavat tarvitsemansa avun nopeasti, kohdennetusti ja koor-dinoidusti. Perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa työntekijät toimivat yhteisesti sovitun varhaisen tuen toimintamallin mukaisesti.

Varhaisen tuen mallissa on määritetty puheeksi ottamisen käytännöt sekä toimintatavat

- lapsen ja perheen tilanteen mukaisen tarvittavan osaamisen kokoamiselle,
 - kokonaisvaltaisen tilanteen arvioimiselle sekä
 - tuen, hoidon ja kuntoutuksen toteuttamiselle
- eri toimijoiden yhteisenä työnä monitoimijaisen työskentely- ja arviointimallin mukaisesti.

Varhaisen tuen myötä perheiden voimavarat ja hyvinvointi vahvistuvat, samalla kun ongelmien vaikeutuminen ja korjaavien palveluiden tarve vähenee. Tämä näkyy myös taloudellisena hyötynä. Varhaisen tuen käynnistäminen on kaikkien perhekeskustoimintamallissa toimivien eettinen velvollisuus.

**Tavoitteena on, että kaikissa perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa on käytössä yhteisesti sovit-
tu toimintamalli varhaisen tuen toteuttamiselle ja palvelujen kynnnyksettömälle saavuttamiselle.**

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3= kohtuullisesti 4 = hyvin 5= erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu varhaisen tuen käynnistämisen ja toteuttamisen paikat ja mahdollisuudet.					
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa on sovittu monitoimijaisen työskentely- ja arviointimallin käyttöönotosta varhaisen tuen toteuttamisessa					
Käytössä on yhteinen viitekehys, joka ohjaa huomioimaan asiakkaan kokonaisvaltaisen tilanteen ja kokemuksen (Hyvinvoinnin tähti)					
Käytössä on puheeksi ottamisen malli (esimerkiksi Lapset puheeksi) varhaisen tuen tarpeen tunnistamisen varmistamiseksi.					
Käytössä on yhteisesti sovitut käytännöt, joilla varmistetaan asiakkaan ohjautuminen palveluihin viiveettä mistä tahansa verkostosta (ml kohtaamispaikat).					
Käytössä on palvelujen saavuttamista helpottavia sähköisiä palveluja ja yhteydenottovälineitä (Pyydä apua -nappi, chat, sähköinen ajanvaraus)					
Käytössä on yhteisesti sovittu käytäntö, jolla varmistetaan tarvittavan osaamisen sujuva kutsuminen asiakkaan tilanteen arvioimiseksi tai ratkaisemiseksi					
Käytössä on yhteisesti sovittu käytäntö, jolla varmistetaan asiakkaan luvalla aiemmin kerätyn arviointitiedon hyödyntäminen ja estetään päällekkäisen tiedon kokoaminen					
Käytössä on yhteisesti sovittu käytäntö suunnitelmallisen monitoimijaisen työskentelyn toteuttamiseksi (yhteinen asiakassuunnitelma, yhdyshenkilön nimeäminen)					
Kelan kanssa on sovittu yhteistyöstä sujuvan asioinnin varmistamiseksi.					
On varmistettu, että perheitä tiedotetaan heille kuuluvista Kelan palveluista ja tukimahdollisuuksista.					
Näyttöön perustuvia varhaisen tuen menetelmiä otetaan käyttöön suunnitelmallisesti					
Työntekijät osaavat hyödyntää taide- ja kulttuuriperustaisia menetelmiä osana varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta					
On huolehdittu työntekijöiden riittävästä osaamisesta varhaisen tuen toteutumisessa (puheeksi ottaminen, monitoimijainen työskentely ja arviointi, tuen menetelmät).					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.3 Ottaa huomioon lasten ja perheiden moninaisuuden ja monikulttuurisuuden

Perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa työntekijät ottavat huomioon perheiden moninaisuuden ja monikulttuurisuuden sekä osaavat tunnistaa perheiden erityistarpeet. Työntekijät toimivat sukupuolisensitiivisellä työotteella ja heidän asenteensa kaikkia perheitä kohtaan on avoin ja hyväksyvä. Palvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla riippumatta kansalaisuudesta, etnisestä alkuperästä, seksuaalisesta suuntautumisesta, iästä, sukupuolesta, vammasta, sairaudesta tai näihin rinnastettavasta.

Lähtökohtana on, että kaikki tulevat kohdatuksi ja kohdelluiksi tasavertaisesti ja yhdenmukaisesti.

Tavoitteena on, että kaikissa perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa on riittävä osaaminen monimuotoisten ja monikulttuuristen perheiden kohtaamisessa ja erityistarpeiden tunnistamisessa.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3= kohtuullisesti 4 = hyvin 5= erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu kunnan ja alueen perheiden erityispiirteet ja erilaiset tarpeet					
Palveluissa on avoin ja erilaisuuden salliva ilmapiiri					
Työntekijöillä on osaamista erilaisuudesta ja erilaisten ihmisten kohtaamisesta					
Työntekijöillä on tietoa ja osaamista erilaisista perhemuodoista					
Työntekijöillä on käytössä yhteisesti sovittuja apuvälineitä kommunikaatioon ja viestintään (mm. kuvakommunikaatio, tukiviittomat, selkokieli, vieraskieliset ohjeet ja materiaalit)					
Käytössä on tarvittaessa tulkkipalvelut					
Palvelut ovat helposti löydettävissä ja tiloihin on esteetön pääsy					
Sähköisissä palveluissa ja viestinnässä on huomioitu mm. eri kieliversiot ja selkokieli					
Käytössä on perheen kotouttamissuunnitelma					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.4 Tukee vanhemmuudessa ja parisuhteessa

Perhekeskustoimintamallissa keskiössä on vanhemmuuden ja parisuhteen tuki. Vanhempia työssään kohtaavat työntekijät kiinnittävät erityistä huomiota vanhempana jaksamiseen ja vanhemman oman toimijuuden vahvistamiseen. Työntekijät ottavat vanhemmuuden puheeksi ja osaavat joustavasti hyödyntää tarjolla olevia työvälineitä, toimintamalleja ja osaamista vanhemmuuden tueksi, perheiden monimuotoisuuden huomioiden.

Vanhemman toiminta kasvattajana ja suhde lapseen on lapsen hyvinvoinnin, tasapainoisen kehityksen ja mielenterveyden perusta. Hyvinvoivalla vanhemmalla on voimavaroja toimia kasvattajana ja parisuhteen osapuolena. Toimiva parisuhde edistää koko perheen hyvinvointia. Vanhemmuuden tuki sisältää vanhemman ja koko perheen voimavarojen, keskinäisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuustaitojen vahvistami-

sen. Vanhemmille tarjotaan monipuolisesti tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä niitä tukevista käytännöistä. Parisuhteen tuella vahvistetaan vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta ja tunneilmaisua sekä kykyä ratkoa ristiriitatilanteita ennaltaehkäisevästi.

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki kuuluu kaikille. Kun eri toimijat tunnistavat omat mahdollisuutensa vanhemmuuden tuen toteuttamisessa, varmistetaan, että se on kaikkien saatavilla.

Tavoitteena on, että kaikissa perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa on tunnistettu vanhemmuuden tuen mahdollisuudet ja yhteisesti sovittu toimintakäytännöistä, työnjaosta ja yhteistyöstä vanhemmuuden tuen toteuttamiseksi.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3= kohtuullisesti 4 = hyvin 5= erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu vanhemmille tarjolla olevat tuen muodot (mm. puheeksi ottaminen)					
Sovitaan, missä palveluissa vanhemmuuden tuen tarvetta kartoitetaan säännönmukaisesti					
Sovitaan, miten eri palveluissa, ml. kohtaamispaikat, tarjotaan tukea vanhemmuuteen vauvaa odottavalle, kouluikäisen lapsen sekä nuoruusikäisen lapsen perheelle					
On käytössä yhteisesti sovittuja vanhemmuuden tuen malleja ja välineitä, esim. Lapset puheeksi –menetelmä					
Vanhemmuuden tukeen on tarjolla avointa ja ohjattua ryhmämuotoista toimintaa eri toimijoiden yhteistyönä, ml. kohtaamispaikat					
Vanhemmuustaitoja vahvistetaan strukturoituja malleja käyttäen, mm. vahvuutta vanhemmuuteen –perheryhmämalli					
Tieto vanhemmuutta tukevista palveluista (ml. järjestöt, seurakunnat ja yksityiset) on helposti perheiden ja työntekijöiden löydettävissä					
Palveluissa (ml. sähköiset) on varmistettu palveluohjauksen toimivuus					
Sovitaan, missä palveluissa parisuhteen tuen tarvetta kartoitetaan säännönmukaisesti					
Sovitaan, miten eri palveluissa tarjotaan parisuhteen tukea					
Käytössä on digitaaliset palvelut vanhemmuuden ja parisuhteen tukeen ja yhteys valtakunnallisiin palveluihin, mm. väestöliitto					
Huolehditaan työntekijöiden riittävästä osaamisesta kohdata, tukea ja hyödyntää työssään vanhemmuuden tuen menetelmiä					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.5 Auttaa sovinnolliseen eroon ja vanhemmuuden jatkumiseen

Perhekeskustoimintamallissa varmistetaan, että perheet saavat helposti tarpeitaan vastaavaa tukea erotilanteissa ja vanhemmuuden jatkumiseksi eron jälkeen. Työntekijät tunnistavat eroa harkitsevat, eroavat ja eronneet perheet ja osaavat joustavasti hyödyntää tarjolla olevia työvälineitä, toimintamalleja ja osaamista perheiden ja yhteistyövanhemmuuden tueksi.

Noin 40% avioliitoista päättyy eroon. Sovinnollinen ero ja vanhempien kyky sopia lasta koskevista asioista suojaa lasta ja auttaa sopeutumaan muutoksiin. Tuki vanhemman omaan selviämiseen tai vanhemmuuden haasteisiin uudessa tilanteessa heijastuu lapsen hyvinvointiin. Eron herättämien tunteiden läpikäyminen tekee eron sopeutumisen ja eron jälkeisen elämän aloittamisen helpommaksi vanhemmille itselleen.

Eroauttamisen tehtävänä on turvata lapselle tärkeiden ihmissuhteiden ja turvallisten kasvuolosuhteiden säilyminen vanhempien erosta huolimatta. Samalla autetaan perhettä tunnistamaan ja rakentamaan tukiverkkoja.

Tavoitteena on, että kaikissa perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa on tunnistettu eroauttamisen mahdollisuudet ja yhteisesti sovittu toimintakäytännöistä, työnjaosta ja yhteistyöstä sovinnollisen eron ja eron jälkeisen vanhemmuuden jatkumisen toteutumiseksi.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3= kohtuullisesti 4 = hyvin 5= erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) on tunnistettu vanhemmille tarjolla olevat sovinnollisen eron tuen muodot ja palvelut (kunnassa ja alueellisesti)					
On tunnistettu eroauttamisen mahdollisuudet (mm. puheeksi ottaminen, erotarpeiden tunnistaminen, yhteistyövanhemmuuden tukeminen ja etävanhemman ja lapsen välisen suhteen tuki, palveluun ohjaus)					
Sovitaan, miten eri palveluissa, ml. kohtaamispaikat, tarjotaan tukea eroon ja eron jälkeisen vanhemmuuden jatkumiseen					
Sovitaan yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa, ml. yhteistyö avoimissa kohtaamispaikoissa					
On käytössä uusia toimintamalleja esim. eron ensiapupiste					
On käytössä ryhmämuotoisia ja ammatillisesti ohjattuja tukimuotoja vanhemmille ja lapsille, ml. taide- ja kulttuurilähtöiset menetelmät					
Sovitaan, missä palveluissa on käytössä vanhemmuussuunnitelma (THL:n lomake)					
Eroauttamisen palvelut ovat helposti perheiden saavutettavissa (perheasiainsovittelu, sähköiset palvelut kuten apuaeroon.fi, muut tuen muodot ja palvelut)					
Ajantasainen tieto kunnan ja alueen eropalveluista on koottu yhteen ja tieto on helposti perheiden ja työntekijöiden löydettävissä					
Huolehditaan työntekijöiden riittävästä osaamisesta kohdata, tukea ja hyödyntää työssään eroauttamisen menetelmiä sekä ohjata ryhmiin jne.					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.6 Ehkäisee lähisuhdeväkivaltaa

Perhekeskustoimintamalliin kuuluvissa palveluissa työntekijät tunnistavat väkivallan erilaiset muodot lähisuhteissa ja he osaavat ottaa perheen turvallisuuden puheeksi asiakastilanteissa.

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvät kokemukset koskettavat noin joka kymmenettä perhettä. Perheen piirissä tai muussa lähisuhteessa tapahtuva väkivalta koskettaa kaikkia, jotka elävät sen vaikutuspiirissä. Altistuminen vanhempien tai muiden perheenjäsenten väliselle fyysiselle, seksuaaliselle tai henkisel- lälle väkivallalle ja hyväksikäytölle vaikuttaa vakavasti lapsiin. Turvallinen lapsuus on erittäin tärkeä asia lapsen

elämässä. Jos omat vanhemmat aiheuttavat turvatto- muutta, voivat seuraukset olla raskaat.

Varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen avulla pys- tytään vaikuttamaan väkivallan jatkumiseen ja ongel- man jatkumiseen ylisukupolisesti.

Tavoitteena on, että kaikissa perhekeskustoimintamal- liin kuuluvissa palveluissa on riittävä osaaminen lähi- suhdeväkivallan tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi sekä yhteisesti sovittu toimintakäytäntö tarvittavan riittävän tuen järjestämiseksi.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3 = kohtuullisesti 4 = hyvin 5 = erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Perhekeskustoimintamallin palveluverkostossa (sivistys, sote, järjestöt, srk, hyte) tunnistetaan lähisuhdeväkivallan ja sen eri ilmenemismuotojen sekä ehkäisemisen mahdollisuudet					
Käytössä on yhteisesti sovittu toimintamalli kaltoinkohtelun ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen sekä perheen tukemiseen					
On nimetty palvelut, joissa säännönmukaisesti kysytään perheen turvallisuudesta. Käytössä on väkivallan kartoituslomake.					
Perheille on tarjolla matalan kynnyksen palveluita kaikkina vuorokauden aikoina.					
Vanhemmuutta ja vanhempien jaksamista tuetaan tarjoamalla tarvittavia palveluita, tukea ja tietoa lapsen kasvua tukevista ja väkivallattomista kasvatustavoista					
Lapsen ja perheen tueksi verkostoidaan heidän tarvitsemansa palvelut. Toimitaan ennalta sovitun varhaisen tuen mallin mukaisesti.					
Palvelukokonaisuudessa on huomioitu sähköisten palveluiden hyödyntäminen esim. itse täytettävät lomakkeet ja suora ajanvaraus					
Työntekijät tuntevat toimintakäytännöt ja toimivat niiden mukaisesti lapsen kaltoinkohtelu- tai lähisuhdeväkivaltatilanteissa					
Huolehditaan työntekijöiden riittävästä osaamisesta kaltoinkohtelun ja lähisuhdeväkivallan varhaisessa tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja niihin puuttumisessa					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

4.7 Toimii yhteisöllisenä kohtaamispaikkana

Kohtaamispaikka on erottamaton osa perhekeskus-toimintamallia. Kohtaamispaikkojen toiminnan avulla tuotetaan perheille arkeen iloa, edistetään lasten ja perheiden hyvinvointia, vahvistetaan osallisuutta sekä ehkäistään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Kohtaamispaikasta saa tarvittaessa myös apua ja palveluneuvontaa, jos perheellä on huolia tai tuen tarvetta. Kohtaamispaikka mahdollistaa muiden toimijoiden jalkautumisen perheiden lähelle.

Lapsen osallistuminen leikki- ja vertaistoimintaan edistää lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä. Van-

hemman osallisuus toimintaan vahvistaa vanhempmuutta, auttaa perhettä selviytymään arjessa, lisää yhteisöllisyyden kokemusta sekä mahdollistaa vapaaehtoisena toimimisen.

Tavoitteena on, että jokaisessa kunnassa on perheille avoin kohtaamispaikka ja kohtaamispaikan eri toimintamuodot (avoin toiminta, ryhmätoiminta, kerhot, tapahtumat) on verkostoitunut yhteen.

1 = ei toteudu 2 = heikosti 3 = kohtuullisesti 4 = hyvin 5 = erinomaisesti					
ARVIOI TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5	1	2	3	4	5
Kunnassa ja alueella on tunnistettu järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoisten tarjoamat palvelut ja niiden toiminta osana perhekeskustoimintamallia					
Kohtaamispaikan eri toiminnot, kuten perheille suunnatut tapahtumat, kerhot, avoin toiminta, ym. on koottu yhteen.					
Kohtaamispaikoissa tehdään säännöllistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (sivistys, sote, kela, hyte, muut järjestöt, seurakunnat).					
Kohtaamispaikoissa on varmistettu esteettömyys ja saavutettavuus (fyysinen, ajallinen, psyykkinen, sosiaalinen, vakaumuksellinen, ideologinen, taloudellinen jne.).					
Kohtaamispaikan toimijoilla on tieto, miten perhe saa tarvittaessa tukea. Käytössä on yhteisesti sovittu toimintamalli tuen piiriin ohjautumiseksi.					
Lapset, nuoret ja perheet ovat osallisina kohtaamispaikkojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa					
Kohtaamispaikassa on lapsi- ja perhelähtöinen toimintakulttuuri ja hyväksyvä asenne ja ilmapiiri.					
Toiminnassa hyödynnetään taide- ja kulttuurilähtöisiä menetelmiä					
Uusia kohtaamispaikkoja perustetaan tarpeen mukaan.					
Sovitaan menetelmistä, joilla seurataan ja arvioidaan tehtävän toteutumista					

5 Kuntien ketterät kokeilut

Perhekeskustoimintamallin käyttöönoton edistämiseksi YHDESSÄ! -ohjelma kannustaa kuntia rohkeasti kokeilemaan uudenlaisia toimintamalleja ja käytäntöjä.

Kokeilujen suunnittelun pohjaksi on luotu A3 -työkalu, johon prosessi kuvataan. Jokaisesta kokeilusta täytetään oma kokeilusuunnitelma. A3 -työkalu on tulostettavissa:

www.lapepohjoissavo.fi/ammattilaisille

Tiedot kuntien kokeiluista kootaan ja niistä julkaistaan yhteenveto verkkosivuilla:

www.lapepohjoissavo.fi/ammattilaisille

6 Lisätietoa

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/perhekeskus>

<https://stm.fi/lape/perhekeskukset>

<https://www.lapepohjoissavo.fi>

YHDESSÄ! lasten ja nuorten hyväksi

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman (LAPE) tehtävänä on varmistaa, että lapsen hyvä arki toteutuu kotona, varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Vanhemmuuden vahvistaminen ja perheiden tuki erilaisissa elämäntilanteissa on keskiössä. Lähtökohtana on myös lasten ja nuorten erilaisten kasvuympäristöjen valmius kannustaa ja tukea lasta hänen perhettään heidän yksilöllisistä tarpeistaan käsin.

LAPE toimii lasten arkisten ympäristöjen ja perheiden palvelujen yhdyspinnoilla. LAPE:ssa on ohjattu, koulutettu ja etsitty ratkaisuja uuden maakunnan ja kunnan

toimintaympäristöön. Se on tuottanut lapsi-, nuori- ja perhelähtöistä sisältöä sekä yhteisiä toimintamalleja ja -rakenteita lapsi- ja perhepalveluihin. Työ uusien toimintamallien ja rakenteiden käyttöönottamiseksi jatkuu kunnissa ja tulevassa maakunnassa.

Lapsi- ja perhepalveluja on uudistettu hallituksen LAPE-kärkihankkeena kaikissa maakunnissa osana soite- ja maakuntauudistusta. Pohjois-Savossa ohjelman toimeenpanon tuesta on vastannut YHDESSÄ! ohjelma. LAPE työtä tehdään yhteistyössä osana Pohjois-Savon maakuntauudistusta.

Pohjois-Savon liitto
 Regional Council of Pohjois-Savo

2019
Pohjois-Savo